

været det, som indvirkede paa mange af de Herrers Stemmegivning. Jeg troer imidlertid, at man lægger altfor stor Vægt paa denne Omstændighed. Det er nemlig at vente, at, naar hele denne Ordning bliver indført, saa vilde disse Laugsprocesser, som vistnok ikke have noget Tiltrækkende ved sig, saagodt som ganske forsvinde (Tscherning: Nei!). Ja, det ærede Medlem siger „Nei“, men jeg troer, at, naar det ærede Medlem med Tiden mere sætter sig ind i den hele Aand og Tanke, som gaar igjennem Lovudkastet, vil han ogsaa blive enig deri. Altsaa, disse Processer vilde blive langt sjældnere, men deraf følger ikke, at de ganske kunne falde bort; det er saa ofte Tilfældet med Rettigheder, at det er gavnligt eller nødvendigt, at de existere, men uden at de derfor blive synderligt benyttede. Jeg troer dernæst, at der lader sig anføre meget væsentlige Grunde, hvorefter vi ikke maa bortkaste denne Ret, men blive staaende ved Udcastet, saaledes som det er os forelagt af Regjeringen.

Jeg antager saaledes for det Første, at det vilde være meget urigtigt, om man vilde overlade det til Dyrighedens For-godtbefindende, Bilskaarlighed, eller hvad man nu vil kalde det, at afgjøre, om en Sag skal anlægges eller ikke. Det vil meget ofte være Tilfældet, at Dyrigheden, eller paa Landet Politimesteren, have fuldt op at bestille med andre Forretninger, og at de derfor vilde bortvise saadanne Klager, idet de vilde sige til de Bedkommende: I have ikke tilstrækkelige Beviser. Det forekommer mig ogsaa lidet stemmende med de Ansuelser, som ellers gjøres sig gjældende i dette Thing, at lade den Enkeltes Vel og Belsærd beroe paa, om Dyrigheden finder, at der er Grund til at paatale en Sag eller ikke. Nu ville de Herrer, som ere imod Sagen, maaskee sige: Ja, men der er her ikke Spørgsmaal om Rogens Vel og Belsærd; men i mange Tilfælde er det dog fuldkommen rigtigt. Jeg maa i den Henseende gjøre opmærksom for det Første paa den betydelige Afgift, som kan ventes lagt paa Forhandlingen af Brændevin; det vilde dog være i højeste Grad uretfærdigt at paalægge Folk en saadan Afgift, som man antager vil

stige til et ret betydeligt Beløb, og saa ikke tillade dem at paatale uberettigede Indgreb i deres Næring. Og nu en anden Ting, Næringskatten. Lad os huske paa, at de Folk, som uberettigede drive en eller anden Næring, slet ikke kunne sættes i Næringskatt. Vilde man nu overlade det til Dyrigheden eller Politimesteren at paatale sige Indgreb, saa siger jeg, at man vilde udsætte Manges Bøe og Vel for betydeligt Afbræk; det vilde i mine Tanker være en ligefrem Uretfærdighed.

Dernæst maa man dog ogsaa huske paa, at det selv at kunne paatale uberettigede Indgreb, er en Fordeel, en Ret, som de nuværende Næringsdrivende have, og vilde det da være politisk rigtigt i et Dieblis, hvor man betager dem Saameget af det, som de antage at være deres Rettigheder, og som i høj Grad vedrører deres Interesser, ogsaa at betage dem den Ret, selv at kunne paatale deres Ret? Dette forekommer mig at være i høj Grad upolitisk. Vi have været nødte til at træffe mange Bestemmelser, som være absolut nødvendige, naar den Reform skal indføres, som kaldes Næringsfrihed, men jeg indseer aldeles ikke, at Bibeholdelsen af denne Ret er i Strid med Begrebet om Næringsfrihed. — Endelig, naar vi betage de Enkelte denne Ret, saa maa vi ogsaa betage Laugene, Corporationerne og de frivillige Foreninger, som maatte danne sig, denne Ret. Jeg veed ret vel, at man meget ofte, men ofte ogsaa meget ubilligt, har om-talt Forsølgningen af sige Sager ved Corporationer eller Laug. Men det forekommer mig at have aabenbart Fortrin, naar en Forenings Bestyrelse paataler saadanne Rettigheder paa Alles Vegne, fremfor naar den enkelte Borger staaer frem og forfølger sin Sag for Retten mod den anden Borger. Derhos vil man, ved at tilstaae Bestyrelserne saadan Ret, væsentligen bidrage til Stiftelsen af sige Foreninger. Hvad man ogsaa har sagt om de nuværende Laug, saa have de dog virket meget Godt, og jeg troer, at, naar de vedblive, vilde de endnu kunne virke meget Godt; men spørge vi, hvad Rettigheder de have, saa vil det blive overmaade Lidt, og vil man betage dem denne ikke meget store Rettighed, saa frygter jeg, at det vil være en væsentlig Grund til,